

38 Banasikowski -

Zastępca dowódcy Zgrupowania Oszmiańskiego mjr. Czesława Dębickiego /"Jarema", "Chudy"/, podówczas kpt. Edmund Jerzy Banasikowski /"Jeż", "Jurerek"/ urodził się 3 kwietnia 1914 r. w Siedlcach.

Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w rodzinnym mieście wstępuje do Szkoły Podchorążych Piechoty w Różanie n/Narwią koło Ostrowi Mazowieckiej. Po ukończeniu jej w 1935 r. zostaje przydzielony do 23. P.P. we Włodzimierzu Wołyńskim.

Wybuch II wojny światowej zastał go - już w stopniu porucznika - w Samodzielnym Baonie Fortecznym w Mikołowie. Por. Banasikowski walczy w grupie operacyjnej gen. Sadowskiego, a po kapitulacji d-cy Armii Kraków 20 września unika niewoli.

Już na przełomie 1939/40 r. działa w konspiracji na terenie Siedlec. Skierowany do pracy w wywiadzie ofensywnym, w styczniu 1942 r. otrzymuje nominację na d-cę grupy "Wachlarza" w trójkącie "B", obejmującym Połock-Witebsk-Newel.

OK. Po likwidacji "Wachlarza" w marcu 1943 r. przechodzi do pracy i walki w Okręgu Wileńskim Armii Krajowej. O jego dokonaniach i zasługach jako zastępcy "Jaremy", szefa Inspektoratu "F", a potem Zgrupowania Nr 3, czytelnicy dowiedzą się z książki, której drugie, poprawione i uzupełnione wydanie oddajemy właśnie w ich ręce. Umiłowaną przez siebie Ziemię Wileńską Banasikowski - na podstawie rozkazu "Jaremy" - opuszcza 7 czerwca 1945 r. w stopniu kapitana.

Przechodzi przez dwumiesięczne więzienie w "Polsce Ludowej", poczym wyjeżdża na Zachód zdecydowany ~~tam~~ realizować tam nadal zadania Polski Walczącej, chociaż innymi już metodami i inną bronią.

Angażuje się w pracy Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, działa w Kole Byłych Żołnierzy AK, powołanym w Anglii, wchodzi do władz głównych obu tych organizacji.

W 1951 r. osiedla się na stałe w USA, w Milwaukee. Tu kontynuuje swoją służbę dla Polski: w Stowarzyszeniu Polskich Kombatantów, w lokalnych agendach Kongresu Polonii Amerykańskiej, w Kole b. Żołnierzy AK, w Komitecie Ujarzmionych Narodów, w Komitecie Pomocy Polakom w ZSRR, w rozmaitych okolicznościowych imprezach polonijnych, jako autor artykułów do polskiej prasy na obczyźnie itd.

W 1988 r. wydaje "Na zew Ziemi Wileńskiej", książkę, którą Związek Pisarzy Polskich w Londynie uznał za najlepszą w tym roku i która w całości została odczytana w specjalnych audycjach Radia Wolna Europa.

Dzieła tego nie można wprawdzie uznać za monografię Okręgu Wileńskiego AK /takiego też nikt dotąd nie napisał/, ale jest ona niewątpliwie najlepszym - bo najpełniejszym z dotychczasowych, opartym na osobistych doświadczeniach i obserwacjach, a także na ujmującym czytelników rodem z Wileńszczyzny podłożu uczucowym - wspomnieniem lat 1943-1945.

W 1990 r. E. Banasikowski zostaje przeniesiony w stan spoczynku i awansowany do stopnia podpułkownika.

Przeniesienie to nie oznacza jednak zakończenia pracy społecznej i pa-

tródotycznej "Jeź" nadal jest aktywny zarówno jako działacz kombatancki,
jak i - polonijny publicysta.

Jan Chwałowski